

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984
Τιμή φύλλου δρχ. 15
Αριθμός φύλλου 100
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΕΚΑΤΟ ΜΗΝΕΣ

Με το φύλλο αυτό τα «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» συμπληρώνουν εκατό μήνες της κυκλοφορίας τους. Στο διάστημα αυτό δημοσιεύθηκαν στις σελίδες τους:

- Εκατό άρθρα που αναφέρονται σε διάφορα προβλήματα των συνεπαρχιωτών μας. Προβλήματα γενικά και ειδικά, όπως είναι τα αγροτικά προϊόντα, οι δρόμοι, το νερό, η υγεία, ο ΟΓΑ, η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ, ο επαρχιακός γεωπόνος, η αυτοδιοίκηση, τα σχολεία, οι συνεταιρισμοί, η ειρήνη, το περιβάλλον και πολλά άλλα.
- Εκατοντάδες σημειώματα για τα ίδια και για άλλα θέματα.
- Δεκάδες άρθρα συνεπαρχιωτών, αλλά και άλλων που είναι φίλοι της επαρχίας μας. Τα άρθρα αυτά αναφέρονται στην ιστορία και την παράδοση των χωριών της επαρχίας μας, στους αρχαιολογικούς θησαυρούς της, σε εδαφολογικά ή περιβαλλοντικά θέματα, στην κοινωνική ζωή, τη λογοτεχνική παραγωγή, τη λειτουργία των σχολείων της επαρχίας μας και πολλά άλλα, καθώς και σε θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος.
- Θέματα γύρω από τα ήθη και τα έθιμα και τη ζωή γενικά των χωριών της επαρχίας μας. Πολλά και πλούσια λαογραφικά στοιχεία από τον ανεξάντλητο θησαυρό που υπάρχει στην επαρχία.

● Τα «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» βοήθησαν επίσης, στο βαθμό που μπορεί να βοηθήσει ο Τύπος, στην οργάνωση και πραγματοποίηση μιας σειράς πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων στην επαρχία μας. Ιδιαίτερη βαρύτητα έδωσαν στην καθιέρωση και την τέλεση κάθε χρόνο του πανεπαρχιακού μνημοσύνη για τις εκατοντάδες των συνεπαρχιωτών μας που εκτελέστηκαν το Σεπτέμβριο του 1943 και στο διάστημα γενικότερα της Κατοχής. Κι αυτό στάθηκε η αφορμή να δοθούν στη δημοσιότητα αρκετά

στοιχεία για τη Γερμανο-Ιταλική Κατοχή.

Στους εκατό μήνες που κυκλοφορούν τα Β.Ν. έγιναν ο συνδετικός κρίκος όλων των συνεπαρχιωτών. Κρατούν κάθε μήνα, για λίγες έστω ώρες, συντροφιά στους ξενιτεμένους συνεπαρχιώτες μας και τους δυναμώνουν το δεσμό με τη γη που γεννήθηκαν: αυτούς που είναι σκορπισμένοι σ' όλη την Κρήτη, από τη Σητεία μέχρι τα Χανιά, μα και σ' όλη την υπόλοιπη Ελλάδα, από την Καλαμάτα ως την Αλεξανδρούπολη κι από την Κέρκυρα ως τη Ρόδο· αυτούς που βρίσκονται στην Ευρώπη, από την Ιταλία ως τη Σουηδία, σ' όλο τον κόσμο από την Αυστραλία ως την Αμερική· τους συνεπαρχιώτες μας που ταξιδεύουν στις θάλασσες και τους ωκεανούς με τα ποντοπόρα καράβια.

Οι ηλικιωμένοι θυμούνται και ξαναζούν όσα από τα παλιά ζωντανεύουν στις στήλες των Β.Ν., οι νέοι μαθαίνουν πολλά άγνωστα γι' αυτούς. Κι είναι χαρακτηριστικό και ενθαρρυντικό το γεγονός ότι κάθε μήνα πολλοί νέοι προσθύνονται στους αναγνώστες των Β.Ν., με αξιόλογες εργασίες.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρακολουθούν τα Β.Ν. οι συνεπαρχιώτες που μένουν στα χωριά της επαρχίας μας, που ζούν και παλεύουν καθημερινά με τα προβλήματά τους, τα οποία και προβάλλουμε σε κάθε φύλλο από τις στήλες τους.

Αυτά από την πλευρά των αναγνωστών, των συνδρομητών και των συνεργατών μας. Από την άλλη όμως πλευρά, δηλ. της εφημερίδας μας, θα ρωτούσε ίσως κάποιος: Πέτυχε άραγε της στόχους της, όπως παρουσιάστηκαν από το πρώτο φύλλο της; Βοήθησε στην προβολή και λύση των προβλημάτων των συνεπαρχιωτών, στη διάδοση του ιστορικού και λαογραφικού υλικού που υπάρχει στην Επαρχία; Σήμερα, ύστερα από εκατό

μήνες, μπορούμε να απαντήσουμε: Ως ένα βαθμό, ναι. Υπάρχουν όμως ακόμη πολλά να γίνουν.

Πολλά προβλήματα δεν λύθηκαν, ενώ καινούρια δημιουργήθηκαν. Ιστορικό υλικό, και πιά πολύ άγνωστο λαογραφικό, υπάρχει σ' όλα τα χωριά, υλικό που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, σε κάποιο βαθμό βέβαια. Μεταφέρεται όλο και πιά παραφθαρμένο, αλλοιωμένο: Γι' αυτό επαναλαμβάνουμε μια έκκληση πάλι και άλλη φορά είχαμε κάνει: **Βοηθήστε όσοι μπορείτε στη διάδοση του ιστορικού και λαογραφικού υλικού της επαρχίας μας.** Οι στήλες των Β.Ν. είναι στη διάθεση όλων. Η δημοσίευσή του εξασφαλίζει τη διάσωσή του, γιατί διαφορετικά — όσο ζωντανή κι αν είναι η παράδοση — από γενιά σε γενιά εξασθενεί και κινδυνεύει να χαθεί ανεπανόρθωτα.

Ιδιαίτερη έκκληση κάνουμε στις κυψέλες επαρχίας μας, τα σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης που με τις μέλισσες που έχουν (τους μαθητές τους) μπορούν να μαζέψουν το νέκταρ του λαογραφικού υλικού, το οποίο υπάρχει σε όλα τα σπίτια της επαρχίας.

Μα και η ενημέρωσή μας για κάθε καινούργιο πρόβλημα που παρουσιάζεται ή για την εξέλιξη των προηγούμενων, πολύ θα βοηθήσει την εφημερίδα μας στην εκπλήρωση των στόχων της. Το ίδιο θα γίνει και με την αποστολή συνεργασιών κάθε είδους. Έτσι θα πλουτιστεί περισσότερο η ύλη των Β.Ν.

Με την ευχή, στη δεύτερη εκατοντάδα που αρχίζουν από το επόμενο φύλλο τους τα «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», να είναι πιά πλούσια από κάθε πλευρά, καλούν τους συνεπαρχιώτες, καθώς και τους φίλους της επαρχίας μας, να τα ενισχύσουν ηθικά, με την αποστολή περισσότερων συνεργασιών, και υλικά με την αποστολή των συνδρομών τους (όσοι φυσικά έχουν υποχρέωση). Με τις προϋποθέσεις αυτές τα Β.Ν. ξεκινούν σε μια καινούρια προσπάθεια και πορεία προς τα εμπρός.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1943 ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ

Αφήγηση του κ. Βαγγέλη Μιχελινάκη

(Το κείμενο δίνεται όπως είναι γραμμένο από τον ίδιο, με ελάχιστες διορθώσεις όπου είναι απαραίτητο — όχι βέβαια στο περιεχόμενο).

14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Σήμερα ξυπνήσαμε και η αγωνία κορυφώνεται και πάλι. Θα μας εκτελέσουν; Κατά τις 11 π.μ. πολλές γυναίκες της Βιάννου μας έφεραν διάφορα φαγητά και φρούτα, σταφύλια, σύκα, τομάτες και άλλα και μας είπαν ότι έμαθαν, στα χωριά Αμιά, Άγιος Βασίλειος, Κεφαλοβρύσι και Πεύκος και στα χωριά της επαρχίας Ιεραπίτρας Γδόχια, Μουρνιές και Ριζα οι σκοτωμένοι φτάνουν τα 1.000 άτομα(1). Ο παπάς Μιχαήλ Μπισσακάκης, ο οποίος πρωτοστάτησε σαν αληθινός ήρωας στην διάσωσή μας, κάλεσε εγκαίρως τον Αρχιεπίσκοπο Κρήτης Ευγένιον(2), τον Νομόρχην Ηράκλειου, τον Διοικητή Κρήτης Πασαδάκη και τον εκπρόσωπο των Ερυθρού Σταυρού. Τις 7 ή 8 το βράδυ είχαν φτάσει όλοι στο σπίτι του παπά Μιχαήλ, μαζί τους και ο διερμηνέας των Γερμανών και Διευθυντής της Νομαρχίας Γκριδάκης.

Οι ανωτέρω αναφερόμενοι, μαζί και ο παπάς Μπισσακάκης, πηγαίνουν να παρακαλέσουν τους Γερμανούς για την απελευθέρωση των κρατουμένων. Οι Γερμανοί ζήτησαν ανταλλάγματα, την απελευθέρωση των Γερμανών αιχμαλώτων και την επιστροφή των 22 έως 23 και 24 ετών, για να διώξουν τους αντάρτες.

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ο Σεβασμιώτατος Ευγένιος κάνει πρόταση στους Γερμανούς ότι θα είναι το καλύτερο να καταρτιστεί μια επιτροπή να ανεβεί στους αν-

τάρτες να ζητήσει την απελευθέρωση των αιχμαλώτων.

Στην επιτροπή προτείνει τους δύο ιερείς που ερρίσκονται στο Γυμνάσιο με τους ομήρους να μεσολαβήσουν, και ο Νομάρχης και ο Γενικός

Διοικητής είπαν ότι θα διατάξουν τους προέδρους των Κοινοτήτων Καλαμίου και Συκολείου να πάρουν μέρος στην Επιτροπή.

Ο Ρίχτερ, Γερμανός αξιωμα

τικός, δέχτηκε να γίνει η Επιτροπή και διέταξε τους Γ. Γκριδάκη μαζί με τον κ. Νομόρχην να συνεργαστούν στον καταρτισμό της Επιτροπής και να αναφέρει τα ο

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 3

Η Ε.Σ.Η.Ε.Α. τιμά τον Κονδυλάκη

Η Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών γιόρτασε την Παρασκευή τα 70 της χρόνια.

Και στη γιορτή τίμησε πρώτα και πάνω απ' όλα τον πρώτο της Πρόεδρο, τον Ιωάννη Κονδυλάκη, το μεγάλο Διαβάτη, που υπήρξε ουσιαστικά και ο δημιουργός της.

Το χρυσό μετάλλιο, που απονεμήθηκε, στο μεγάλο Βιαννίτη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κων. Καραμανλή εκ μέρους της ΕΣΗΕΑ, παρέλαβε ο Πρόεδρος της Κοινότητάς μας Μιχαήλ Περβολαράκης, που πήγε γι' αυτό το σκοπό στην Αθήνα.

Εκτός από τον Κονδυλάκη η ΕΣΗΕΑ τίμησε με χρυσό μετάλλιο επίσης και άλλον Ένα Κρητικό δημοσιογράφο, το Ρεθεμιώτη Κωστή Παπαδάκη, που ως Πολεμικός Ανταπο-

κριτής σκοτώθηκε στον Ελληνο-Ιταλικό πόλεμο.

Στη γιορτή εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, παρευρέθηκαν ο Πρωθυπουργός κ. Ανδρέας Παπανδρέου,

ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Ι. Αλευράς, ο τέως Πρωθυπουργός κ. Γ. Ράλλης, το σύνολο σχεδόν των μελών του υπουργικού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ Σελ. 4

ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Κον Δ)ντή της εφημερίδας «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Κύριε Διευθυντή

Στο φύλλο 99 (28-11-84) της εφημερίδας σας και στην απάντησή που δίνετε στον κ. Χρήστο Μπαντουβά, για τα γεγονότα του 1943, αναφέρεθε στην εκπομπή που προβλήθηκε από την τηλεόραση της ΕΡΤ 1 στις 19 του Σεπτεμβρίου του 1983, τονίζοντας ότι η εκπομπή δημοσιεύεται στο περιοδικό «ΚΡΗΤΗ» (Σεπτέμβριος 1984 αρ. φύλλου 130 κλπ).

Επειδή η λέξη «δημοσιεύεται» χρησιμοποιείται συνηθέως για κάθε έντιμο άρθρο, ρεπορτάζ ή σχόλιο οποιουδήποτε εντύπου, θα σας παρακαλέσω να διευκρινίσετε ότι:

1. Οι υπεύθυνοι του περιοδικού με τον τίτλο «ΚΡΗΤΗ» δεν ζήτησαν ποτέ την άδειά μου ως υπευθύνου για την ιστορική έρευνα και το ρεπορτάζ της εκπομπής «Η Βιάννος στις φλόγες» που προβλήθηκε στις 19—9—83 από την ΕΡΤ—1 για να αντιγράψουν (όχι να δημοσιεύσουν) ολό-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Χρέος της Βιάννου

Σε άλλη στήλη αναφερόμαστε στην εκδήλωση της Ε.Σ.Η.Ε.Α. στην οποία τιμήθηκε ο Κονδυλάκης και την απονομή χρυσού μεταλλίου που δόθηκε στον Πρόεδρο της Κοινότητας Άνω Βιάννου, ο οποίος είχε προσκληθεί για το σκοπό αυτό στην Αθήνα.

Δεν είναι η πρώτη φορά που τιμάται ο Κονδυλάκης στην Αθήνα, στα Χανιά, στο Ηράκλειο και αλλού.

Ο Κονδυλάκης τιμάται για το έργο του, το ήθος και το ύφος που το διακρίνει. Το έργο αυτό έχει γίνει γνωστό σ' όλη την Ελλάδα. Δεκάδα αποτελούν οι εκδοτικοί οίκοι που έχουν εκδώσει τα τρία από τα πολλά έργα του: «Πατούχα», «Όταν ήμουν Δάσκαλος», «Πρώτη αγάπη», αλλά πολλές είναι και οι εκδό-

σεις των Απάντων του. Παράλληλα ανεβαίνουν στο θέατρο, την τηλεόραση και μεταφράζονται σε ξένες γλώσσες.

Και σ' όλα αυτά, στις εκδηλώσεις, στις εκδόσεις, στο θέατρο και την τηλεόραση πάντα αναφέρεται η γενέτειρά του Κονδυλάκη: Η ΒΙΑΝΝΟΣ.

Πρόβαλε και προβάλλει καθημερινά τη Βιάννο όσο κανένας άλλος.

Χρέος της Βιάννου να τον τιμήσει κι αυτή μ' εκδηλώσεις και έργα αντάξια του Κονδυλάκη.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Άνω Βιάννου, σε συνεργασία με πνευματικούς ανθρώπους της Κοινότητας, ας προχωρήσει σύντομα στην εκπόνηση του χρέους αυτού.

Η ύδρευση του Κερατόκαμπου

Διαπιστώθηκε από χρόνια πως το πόσιμο νερό του Κερατόκαμπου δεν είναι κατάλληλο για να χρησιμοποιείται από τους κατοίκους. Ύστερα από προσπάθειες πολλών χρόνων ανοίχτηκε γεώτρηση που και αρκετό, αλλά και σε καλή ποιότητα νερό έχει. Καθυστέρει όμως αδικαιολόγητα η λειτουργία της. Γιατί; Όπως έχουμε πληροφορηθεί, και η με-

λέτη του υδραγωγείου υπάρχει, και τα χρήματα που χρειάζονται έχουν εγκριθεί. Άς φροντίσουν λοιπόν οι αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχίας να ξεπεραστούν τα γραφειοκρατικά γρανάζια που τυχόν υπάρχουν και να προχωρήσουν αμέσως οι εργασίες για την ολοκλήρωση του έργου που θα μεταφέρει στις βρύσες των κατοίκων του Κερατόκαμπου καλό και αρκετό νερό.

ΤΑ ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ
ΕΥΧΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΤΟΥΣ
ΚΑΙ Σ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΕΣ

ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ

ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΡΟΝΟ

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Του Βαγγέλη Βαρδάκη

8ο
5) ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ

α—Ορισμός — περιεχόμενο

Θα προσπαθήσουμε πρώτα να δώσουμε έναν ορισμό του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού, παρόλο που γνω-

ρίζουμε πως είναι πολύ δύσκολο αν όχι αδύνατο. Είναι πραγματικά πολύ δύσκολο θέμα, πρωτόγνωρο για την κοινωνία μας και γίνεται ακόμη δυσκολότερο, όταν θέλεις με λίγα λόγια να αποδώσεις συγκροτημένα το νόημα και το

περιεχόμενο του καινούριου αυτού γεωργικού θεσμού.

Το διακινδυνεύουμε όμως και ξεκινούμε την ανάλυση μας αυτή με τον ορισμό του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού, γιατί πιστεύουμε πως

Συνέχεια στη σελ. 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Γιατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείον	22.140

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρυσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Γεώργιος — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψυχολογίας Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Γεώργιος Κονσολάκης — Άμυρα	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:
Η κ. Χρυσάνθη Αγγελιδάκη — Κακουδάκη γέννησε κορίτσι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:
Γεώργιος Μητσόπουλος
ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:
Κώστας Αρναουτάκης, συν)χος καθηγητής
Μανόλης Α. Κόμης
Σπύρος Χαλκιαδάκης, δάσκαλος.

ΔΩΡΕΕΣ

Με τη συμπλήρωση 6 μηνών από το θάνατο του πατέρα του, ο Μαστρογιωργάκης Εμμ. του Χαρ. πρόσφερε 5.000 δρχ. στο Φ. Τ. Βιάννου για τον ειδικό λογαριασμό «Ανέγερση Γηροκομείου».
— Η κ. Μαρίκα Μανδαλάκη

πρόσφερε 2.000 δρχ. για το Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο στη μνήμη του ανιψιού της Μανόλης Μανδαλάκη. (Το ποσό παρελήφθη από την Επιτροπή. Λυπούμαστε που από αβλεψία στο τυπογραφείο δεν καταχωρήθηκε στο φύλλο του Οκτωβρίου που είχε σταλεί).

— Μας έστειλαν στη μνήμη της Αγγελίας Νικ. Παπαγιαννάκη για το Φ.Τ. στο Λογισμ. Γηροκομείου, 3.000 δρχ. οι κ. Μπάμπης και Αίμη Κανακάκη και 3.000 δρχ. ο κ. Κώστας Χ. Κανακάκης.

Πρόσφεραν στο Φ. Τ. Λ) σμός Γηροκομείου:
— Ο κ. Νίκος Μπισσακάκης 3.000 δρχ. στη μνήμη της μητέρας του Ροδάνθης.
— Η Φανή Σπυριδογιαννάκη 5.000 δρχ. στη μνήμη των νεκρών της.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τελευταία μέρα του χρόνου, παραμονή της πρωτοχρονιάς του 1925. Ο παγωμένος βοριάς νέκρωσε τα σκακίδια του χωριού. Η νύχτα ήταν σκοτεινή, η βροχή έπεφτε αδιάκοπα κι ο Θεός... ήταν θυμωμένος μαζί μας. Αναποδογύρισε τα σταμνιά κι άνοιξαν οι καταρράχτες τ' ουρανού, ώσπου τα σκακίδια του χωριού έγιναν μικρά ποταμάκια.

Η βροχή ολονέ και δυνάμωνε. Τα κοπέλια, που από νωρίς είχαν γίνει πολλές παρέες για να βγούν στα κάλαντα με τ' ανοιμένα φαναράκια, εστάθη αδύνατο για να βγούν έξω και υποχρεωτικά σταμάτησαν.

Οι γυναίκες του χωριού, που άναβαν της γειτονιάς τους φούρνους για να ψήσουν τα γενναριότικα κουλούρια, που όλη μέρα τα ζομπλιάζαν πάνω στο κσφρά διακόπτοντας το λιομάζωμα, κι αυτές λόγω της δυνατής βροχής σταμάτησαν.

Μονάχα τα τζακία δούλευαν με πολλές φωτιές ψήνοντας τηγανίτους, ξεροτήγανα. Η μέρα ξημέρωσε — πρώτη του νέου έτους 1926 — και η βροχή είχε κοπάσει και τα κοπέλια βγήκαν στα κάλαντα, κρατώντας στο χέρι τους χέρι το λαδικό για το λάδι και στ' άλλο το καλάθι για τους τηγανίτους.

Όλα τρέχανε στα συγγενικά τους σπίτια, του παππού, της γιαγιάς, του θείου και της θείας, για να εισπράξουν τις καλές χέρες. Οι νεαρές γυναίκες μαζί και οι ανύπαντρες κοπέλες φορούσαν τα κυριακάτικα τους ρούχα, κρατώντας στο χέρι τους χέρι ένα μεταλλικό δίσκο γεμάτο «μπεμπεμπλιά», ξεροτήγανα, κουλούρια ζομπλιάστα, λουκάνικο, σιγλίνο και ό,τι άλλο καλό είχαν, πηγαίνοντάς τις καλές χέρες στα συγγενικά τους σπίτια, ενώ στο άλλο τους

χέρι κρατούσε καθεμιά και το ζομπλιάστα της παρασόλι.

Τις απογευματινές ώρες, που ο ήλιος σκόρπισε τη χαρά στο χωριό, ξεχύθηκαν στα σκακίδια του χωριού και στρατάριζαν σαν τις πέρδικες. Τότε τα σκακίδια γέμισαν από καλοστολισμένες λυγρόκορμες κοπελιές και γυναίκες, που μοιάζανε όταν τις έβλεπες με πολύχρωμες και όμορφες παπαρούνες.

Δυό διακονιάρικα — ο Καραμανίτης και το Παπαρομηλάκι — είχαν βγει στη διακονία, περπατώντας ζυπόλυτα και μισόγυμνα στα σκακίδια του χωριού, και έτρεμαν από το κρύο. Τα χεράκια τους αδύνατα και γυμνά είχαν μπλαβίσει, τα χείλια τους ήταν ξερά και μετά δυσκολίας πήγαιναν από το 'να σπύτι σπύτι' άλλο, κι ούτε μπορούσαν ν' ανοίξουν τα μπλαβισμένα τους χεράκια να λάβουν το φιλοδώρημα. Περπατώντας στην πλατεία του χωριού, συναντήθηκαν με ένα νέο καλοντυμένο και περιποιημένο. Τα διακονιάρικα, άμα τον είδαν, άπλωσαν τα μπλαβισμένα χεράκια τους ζητώντας ελεημοσύνη. Εκείνος τ' άπρωξε και πέρασε στις παγωμένες λάσπες: υβρίζοντας τα τ' αποκαλούσε αλήτες. Το ένα από τα δυό έσπασε το ποδαράκι του κι οι παγωμένες λάσπες εκοκκίνισαν από το αίμα.

Τρέξαν τότε και φωνάζανε το Γιαμαλογιώργη, που πάντα διατηρούσε μαγιάτικη καβαλίνα σ' ένα βανιλοτενεκέ — ειδική για το σταμάτημα της αιμορραγίας — τού 'βαλε πάνω στην πληγή και το αίμα σταμάτησε αμέσως. Έπειτα το πήγαν στου γερο—Κρασανού, που ήταν ειδικός βοτανολόγος, για να του σάξει βοτάνι για την πληγή του. Μα τελικά το κοπέλι χρειάστηκε ... ορθοπεδικό, όπου

Συνέχεια στη σελίδα 4

Παιδικές αναμνήσεις

ΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΗ

Του Μανώλη Βλαχάκη

Τα θιώματά μας είναι πάντα μες τη μνήμη μας και δεν περνά μέρα να μην θυμηθούμε κάτι από τις ομορφιές του χωριού μας.

Δεν θα ξεχάσω ένα μαγιάτικο πρωινό, που θρισκότανε στο τέλος του μήνα.

Το χωριό μου είχε μια ομορφάδα που έμοιαζε, μπορώ να πω, συνέχεια του παραδείσου.

Ο θασιλιάς Ήλιος είχε βγει ένο μπόι πάνω από την Αγία Κερά. Είχε αρχίσει να ζωγραφίζει διάφορα σχέδια μέσα από τα φυλλώματα των δέντρων πάνω στο χόμα: αλόγατα, τάρους, θεία και χοντρές κοπελιές. Όμως, καθώς ανέβαινε, χαλούσανε όλα και παρουσιάζονταν διάφορα σχήματα και μορφές.

Η σημερινή μέρα είναι Θεόπεμπτη, γιατί το χωριό μας περιμένει τρανό μουσαφίρη. Δυο μέρες τώρα διαλαλούσε ο καλλίφωνος ντελάλης Μουστώς - μεγάλη προσωπικότητα του χωριού - με φωνή θροντερή ατσάλινη που ακουγότανε και από το Κάτω Χωριό. Και να τι μας έλεγε:

— Επί τη αρίξει του Σεβασμιώτατου Δεσπότη, ο Δήμαρχος παραγγέλλει τα παρακάτω:

— Ν' ασθεστωθούν τα κλαντερίμια, τα πελέκια στις εξώπορτες, τα κατώφλια, και από τη μια μεριά να μπει η γλάστρα του θασιλικού και από την άλλη μεριά η γλάστρα της μαντζουράνας!..

— Τ' άγρια ζώα και τ' αδέσποτα σκυλιά ν' απομακρυνθούν στα κάτω χωράφια!

— Τα κοπέλια να στολίσουνε τους στύλους του τηλεγράφου με μερτιές και να μην τ' αφήνουνε να κατουρούνε στις γωνιές και να κάνουνε ποταμό! Και να ρίξουνε μπόλιμο ασθέστη να μοσχοθολά!

— Οποιος δε συμμορφωθεί θα καταγγέλλεται και να μην παραπονιέται!

Και ήρθε η πολυπόθητη μέρα. Οι καμπάνες των εκκλησιών κάνουνε μια συναυλία, που κατά διαστήματα τη χαλάει η καμπάνα του Αγίου Δημητρίου, γιατί δεν «παίζου» καλά και χαλάνε τη συναυλία!..

Όλοι οι κάτοικοι του χωριού, πασιχάροι, γιορτοφορέμνοι, ακόμα και οι φαμπρικάρηδες, φορούν τα καλά τους και πηγαίνουν για την υποδοχή.

Τρία μεγάλα άλογα, με καθαλαρέους, προχωράνε μπροστά και φωνάζουν:

— Έρχονται!.. Έρχονται!.. Στα διακόσια μέτρα πίσω

τρία άσπρα άλογα, που το μεσαίο καθαλαίει ο Δεσπότης με την επίσημη ενδυμασία, με το καλυμμαύκι, με το χρυσό σταυρό και την ποικιλική ράβδο. Προχωρεί. Μοιάζει σαν τον αυτοκράτορα της Ρωσίας, σαν τους βασιλιάδες της Αγίας — Σοφίας. Στο έμπα του χωριού ξεπεζεύουνε, αλληλοφιλιούνται με τους παπάδες και προχωρούνε προς τον Άγιο Δημήτριο.

Ο Δεσπότης κάτι λέει στους παπάδες και φαίνεται ευχαριστημένος. Ως φαίνεται, τους πανεύνοι το χωριό. Και τώρα στο σπίτι μου.

Η μάνα μου απ' το πρωί μας έλουσε στη μεγάλη σκάφη, μας φόρεσε τα καλά ρούχα και, ζυπόλυτοι καθώς ήμασταν, τα πόδια μας ήτανε καθαρά.

Ο πατέρας μου με το σαλουβάρι και με τη μεταξωτή ζώνη, με την κάμα στη μέση, ήτανε αληθινός καπετάνιος.

Η μάνα μου είχε θάλει το μεγάλο κόκκορα να θράζει για την αυγοκομμένη σούπα.

Προτού φύγουμε για την εκκλησία, με παίρνει απ' το χέρι και μου λέει:

— Θα προσπαθήσεις, παιδί μου, να φιλήσεις το γόνατο του Δεσπότη.

— Ποιό γόνατο, ρε μάνα, θα φιλήσω!.. Και πώς!..

— Άκουσε να σου εξηγήσω... Από τη μέση του Δεσπότη κρέμεται ένα βαστάκι και στο γόνατο κρέμεται ένα τετραγωνό με μια κόκκινη φούντα. Αυτό το λένε επιγονατίδα.

Άκου, παλικαράκι μου. Άμα το φιλήσεις αυτό, γίνεσαι μεγάλος άνθρωπος και καλός χριστιανός.

— Καλά, ρε μάνα, θα προσπαθήσω!..

Και τώρα στην εκκλησία, που είναι τέσσερα επί έξι, ασφκτικά γεμάτη και η μωρουδιά του λιβανιού, οι κάμπες των κεριών, δημιουργούν μια ατμόσφαιρα άσημη.

Στην είσοδο στέκονται τρεις και σχεδόν έχει κλείσει η πόρτα. Πάω να μπω και με πιάνει από τ' αυτί ο ένας λέγοντάς μου.

— Που πας, ωρέ πεζεβέγκη; — Θέλω να προσκυνήσω, άφησε με σε παρακαλώ, του λέω.

Σε μια στιγμή, θρίσκω μια ευκαιρία και τρυπώω κάτω απ' τα πόδια του. Πέφτω επάνω στο Βλαχομανώλη, τον άδελφό μου.

— Σε παρακαλώ, θάστηξέ με ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΠΕΝΘΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα στις 5 Νοεμβρίου ο Γεώργιος Μητσόπουλος, σύζυγος της συνεπαρχιώτισσας Τίτικας Αλκιβιάδη Παπαδομαρκάκη.

Το νεκρό αποχαιρέτισε ο συνεπαρχιώτης Ταξίαρχος ε.α. κ. Άρης Γουρνεζιάκης που μετάξυ άλλων ανέφερε:

Ο Γ. Μητσόπουλος γεννήθηκε το 1897 στο Σουλινάρι Κορινθίας. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υπηρέτησε υποθηκοφύλακας στη Μυτιλήνη και αργότερα υπάλληλος στη Βουλή και στη Διεύθυνση των πολιτικών γραφείων Παν. Αραβαντι-

νού και Θεμ. Σοφούλη. Στη συνέχεια δικηγόρησε στην Κόρινθο επί 15 χρόνια και το 1939 ανέλαβε τη Διεύθυνση του Ληξιαρχείου Αθηνών.

Το 1962 συνταξιοδοτήθηκε και του απενεμήθη ο τίτλος του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών.

Αλλά και από τις τάξεις του στρατού ο Μητσόπουλος πρόσφερε τις υπηρεσίες του στην πατρίδα το 1919—22 στη Μικρασιατική εκστρατεία.

Άριστος οικογενειάρχης, ευγενικός και καλόκαρδος στους συνανθρώπους του, έχαιρε μεγάλης εκτίμησής.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΧΟΙΝΑΚΗΣ

Πέθανε ξαφνικά σε ηλικία 92 χρονών. Ήταν αγαπητός στο χωριό, γι' αυτό την κηδεία του παρακολούθησαν όλοι. Ήταν λοχίας στο στρατό και καλός πολεμιστής. Έλαβε μέρος στον Δεύτερο

Παγκόσμιο πόλεμο και στο Μικρασιατικό από το 1914 έως και το 1922. Έκαμε καλή οικογένεια που εκτιμάται στην κοινωνία μας. Χόνδρος 20 Οκτωβρίου 1984 ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡ. ΘΕΟΔΟΣΙΑΚΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΡΝΑΟΥΤΑΚΗΣ

Γεννήθηκε στη Φουρνή Μεραμβέλου το 1909 και σπούδασε Γυμναστής. Διορίστηκε το 1934 στο Γυμνάσιο Βιάννου, όπου υπηρέτησε τα περισσότερα χρόνια της υπηρεσίας του και μόνο λίγα τελευταία στην Εμπορική Σχολή Ηρακλείου.

Παντρεύτηκε τη δασκάλα Μαρία Λεωνίδα Κόμη κι έζησαν αρμονικά όλα τους τα χρόνια, αφοσιωμένοι στο μο-

νάκριθο γιο τους Γιάννη. Ο Κώστας Αρναουτάκης, που μαθητές του υπήρξαν όλοι όσοι επί τρεις ολόκληρες 10ετίες φοίτησαν στο Γυμνάσιο της Βιάννου, ήταν αγαπητός σε όλους και όλοι διατηρούν τις καλύτερες αναμνήσεις.

Πέθανε στο Ηράκλειο και κηδεύτηκε στο χωριό του με τη συμμετοχή πολλών συγγενών και φίλων.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΛΕΩΝ. ΚΟΜΗΣ

Γεννήθηκε στη Άνω Βιάννο το 1910. Τελείωσε το Γυμνάσιο και κατατάχθηκε στη Χωροφυλακή. Η Γερμανοϊταλική Κατοχή τον βρήκε ενωμοτάρχη στους Σωφάδες Θεσσαλίας. Οδηγημένος από την αγάπη του στη λευτεριά και την ανεξαρτησία της Πατρίδας, ιδανικά του πατέρα του και όλης της οικογένειάς του, όταν δημιουργήθηκε αντάρτικη στην περιοχή, πήρε τους άνδρες του σταθμού του κι ανέβηκε στο θουνό. Αυτό είχε ως συνέπεια τη σύλληψη και πολύμηνη φυλάκιση του πατέρα του.

Μετά την απελευθέρωση ε-

πανήλθε στην υπηρεσία, μα λίγο αργότερα τον έδιωξαν για τη συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση.

Για να ζήσει και ν' αντεπεξέλθει στις ανάγκες της οικογένειάς του με δυο γιους ασχολήθηκε σ' όλη την υπόλοιπη ζωή με το εμπόριο. Είδε τα παιδιά του τακτοποιημένα, μα άρρωστος και πικραμένος για τον τρόπο που του φέρθηκε η Πολιτεία έφυγε όπως και τόσο άλλοι από τη ζωή.

Πέθανε και κηδεύτηκε στο Ηράκλειο. Στην κηδεία του παρευρέθηκαν πολλοί συγγενείς και φίλοι.

ΣΠΥΡΟΣ ΕΜΜ. ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ

Η οικογένεια των δασκάλων της Επαρχίας έχασε κι άλλο μέλος της. Το Σπύρο Χαλκιαδάκη, που πέθανε ξαφνικά και κηδεύτηκε στ' Αμύρα στις 12 του Δεκέμβρη.

Ο Σπύρος Χαλκιαδάκης γεννήθηκε στ' Αμύρα. Τελείωσε την Παιδαγ. Ακαδημία Ηρακλείου και διορίστηκε δάσκαλος στην περιφέρεια Κομοτηνής. Παντρεύτηκε με τη Δασκάλα Κλεάνθη Ι. Χρηστάκη κι απέκτησαν δυο παιδιά. Μαζί υπηρετούσαν στο Δημ. Σχολείο Αγίου Βασιλείου και διασκρίνονταν για την εργατικότητα τους και την καλοσύνη, γι' αυτό και ήταν αγαπητοί σε όλους τους κατοίκους. Κι αυτό φάνηκε πολύ έντονα με τη γενική συμμετοχή τους στην κηδεία του.

Στην κηδεία πήραν μέρος

κάτοικοι όλων των χωριών της Επαρχίας, πολλοί από το Ηράκλειο και άλλες επαρχίες.

Με συγκινητικά λόγια αποχαιρέτισαν το νεκρό οι μικροί μαθητές του, ο Πρόεδρος του Διδακτικού Συλλόγου, ο παπα—Βασίλης Χαλκιαδάκης, παπα—Στυλιανός και δάσκαλος Γεωργιαννάκης ο παπα—Μανώλης Στεφανάκης και ο δάσκαλος Μανώλης Τζιράκης.

ΣΠΑΝΑΚΗ ΝΙΚΗΤΟΥΛΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Σοφοκλέους 5 7ος όροφος

Τηλ. 3250181

Μορολόι

Ο χρόνος εσταμάτησε, δεν έχει πιά ρολόι κι όσα χτυπούν οι ώρες του γίνεται μοιρολόι!

Ποιά θα γεμίσει λημονιά της θάλασσας τα βύθη και ποιά ποτάμια ολημερίς θα κουβαλούν τη ΛΗΘΗ;

Μηδέ λουλούδια ανθούνε πιά μήτε κι αστέρια λάμπουν, ταφόπετρα γίνηκαν κι οι αμυγδαλιές του κάμπου!

Χαθήκανε τα χρώματα! μόνο το μαύρο μένει και μέσα στο τσεμπέρι μου τη ΘΥΜΗΣΗ Σου δένει...

Μέσα στο μαξιλάρι μου τη ΣΚΕΨΗ Σου έχω κλείσει κι όλο τη νιώθω νά 'ρχεται, να με παρηγορήσει!

Και το στερνό σου ανάβλημα, στο χέρι έχω σφαλίξει... «μπιλιέτο» για το θυμωρό σαν θα 'ρθει να μου ...ανοίξει την πόρτα του Παράδεισου, όπου θα με προσμένεις, για να μου δείξεις τη ...ζωή μιας άλλης οικουμένης!

Εκεί που όλες οι ψυχές ομίγουνε και δακρύνουν και σφιγγουνε τα χέρια τους και πιά δεν ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΝ!

Μ. ΚΟΜΗ — ΑΡΝΑΟΥΤΑΚΗ

Σημ. Β.Ν. Το ποίημα της κ. Αρναουτάκη αναφέρεται στο σύζυγό της Κώστα, που πέθανε πριν από λίγες μέρες.

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην ύπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπόθεσις Τυπωθείας ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Έβαν 83 (Στάθ Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Ηράκλειο Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δεν επιστρέφονται. Τα ένυπογραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Γράφει ο Αντώνης Εμμ. Στιβακτάκης

—40—

(Τελευταίο)

Οι ανύπαντροι νέοι και νέες είναι πολύ προσεκτικοί αυτή την ώρα, μήπως ο γαμπρός ή η νύφη πιάσουν τη μύτη τους. Γιατί αυτό σημαίνει πως, είτε το θέλουν είτε όχι, θα παντρευτούν την ίδια χρονιά. Βέβαια υπάρχουν μερικά και μερικές που όχι μόνο δεν προσπαθούν να το αποφύγουν, αλλά και το επιδιώκουν. Υπάρχουν κι άλλοι που επιφανειακά προσπαθούν να το αποφύγουν, στην πραγματικότητα όμως εύχονται να είναι αυτοί οι τυχεροί.

Μετά απ' όλα αυτά ακολουθεί το γαμήλιο τραπέζι. Γίνεται πραγματικό συμπόσιο. Η προετοιμασία του έχει αρχίσει πριν μέρες. Προσφέρονται ποικιλία φαγητών (μακαρόνια με τυρί, ρόζι με θραστό κρέας, ψητό) και κρασί άφθονο. Στη συνέχεια ξαναρχίζει το γλέντι που από την προηγούμενη μέρα είχε αρχίσει. Αποτελεί το αποκορύφωμα του γιορτασμού του μεγάλου γεγονότος. Σέρνουν το χορό ο γαμπρός, η νύφη, οι κουμπάροι, οι συγγενείς, οι φίλοι και το σύνολο σχεδόν των καλεσμένων. Διαρκεί μέχρι τα χαράματα. Το τέλος του γλεντιού σημαίνει και το τέλος του γιορτασμού του γάμου.

Από το 1982 άρχισε να ισχύει στην πολιτικά μας ο θεσμός του πολιτικού γάμου. Ένας θεσμός αναγκαίος, γιατί ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εποχής μας. Εξάλλου χωρίς τη θέσπιση του πολιτικού γάμου, η ανεξίτηρη κείρα που είναι ένα από τα πολλά συστατικά της ανθρώπινης ελευθερίας, θα ήταν νεκρό γράμμα χωρίς ουσιαστική εφαρμογή στον τόπο μας, αφού ο κάθε άνθρωπος ήταν υποχρεωμένος να κάνει ένα γάμο κάτω από το τελετουργικό μιας ορισμένης θρησκείας, έστω κι αν η θρησκεία αυτή είναι αληθινή θρησκεία της αγάπης. Όμως γνώμη μας είναι πως πρέπει, όπου κι αν γίνεται ο γάμος, στην εκκλησία ή στο κοινοτικό κατάστημα, στο χωριό ή στην πόλη, να εξακολουθήσουν να ζουν τα έθιμα κι οι συνήθειες που

συνδέονται μ' αυτόν και που μας έρχονται από το μακρινό παρελθόν ως επιβεβαιωμένη της εθνικής μας ταυτότητας και της ελληνικής ψυχής μας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

Α) Ευκαιρικά παραθέτουμε μερικά παρατηρήματα που καταγράψαμε στο χωριό μας και αφορούν το γάμο:

1. Το Σάββατο της τριημέρης δεν γίνονται γάμοι, γιατί θα τυραννιάται το αντρόνιο.

2. Τ' αντρόνιο δεν πρέπει να κοιμούνται μαζί τη νύχτα της παραμονής του Ευαγγελισμού και του γάμου.

3. Ο πιο τυχερός γάμος είναι αυτός που γίνεται Φλεβάρη και προπάντων να τύχει γέμωσι του Φεγγαριού και μέρα Πέμπτη.

4. Τον πρώτο χρόνο του γάμου δεν πρέπει το αντρόνιο ν' αναθρέψει ούτε σκύλο ούτε κότη, ούτε να φυτέψει λουλούδια σε γλάστρα. Η παροιμία το λέει χαρακτηριστικά:

«μουδέ σκυλί, μουδέ γατί, μουδέ γαστρί».

5. Δεν γίνονται την ίδια μέρα στην ίδια εκκλησία δυο γάμοι, εκτός κι αν οι νεόνυμφοι μπου από διαφορετικές πόρτες της εκκλησίας.

6. Το μήνα Μάη δεν κάνουν ποτέ γάμους ούτε και το δίσεκτο χρόνο.

7. Η νύφη τη μέρα του γάμου πρέπει να χορεύει, μα να μην τραγουδεί.

8. Για τον πιάσμον τ' αντρόνιο δεσμάματα, που τυχόν τους κάνουν, πρέπει να έχει ο καθένας στην τσέπη του ένα φαλιδάκι ή μια λυγισμένη θελόνα με άσπρη κλωστή.

9. Μέσα στο ίδιο σπίτι δε γίνονται δυο γάμοι τον ίδιο χρόνο, γιατί το ένα ζευγάρι θα κακοποδώσει.

10. Τη μέρα του γάμου ο γαμπρός κι η νύφη, για να μην τους πιάσει μάτι, πρέπει να θάζουν πάνω τους ένα παλιό ρούχο (φυσικά εσωτερικά) ή ένα καινούριο ανάποδα.

Β) Για τις μαντινάδες του γάμου θα αφιερώσουμε, όταν παρουσιαστεί ευκαιρία, ένα άλλο σημείωμα, γιατί και πολλές είναι και ΠΡΩΤΟΤΥΠΕΣ και ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΛΟΓΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ (Γραμμένα πριν από 45 χρόνια) Τοπωνυμιαί, του αείμνηστου Γ. Χ. Αγγουράκη

50 Δυό δεντρά εγγύς της τοποθεσίας Αγγουδομαλιά, λαβούσα και αυτή την ονομασίαν εκ της μοναδικής υπάρξεως δύο δένδρων — πιθανώς αγριαχλαδιών — μεσω αδένδρου εκτάσεως. Απέχει του χωριού περί τα 10.000 μ.

Σπηλιάρδια ΒΑ του χωριού (Αν. της τοποθ. Δυό δεντρά) και εις απόστασιν 10.000 μ. καλλιεργείται δια σιτηρών και είναι αρκετά εύφορος έκτασις είναι εγκατεσπαρμένη υπό βράχων εχόντων πολυάριθμα σπηλιάρδια (κοιλότητας).

Μοναστηρικό ή Γαβρίλης έκτασις Β του χωριού πλησίον της κορυφής όρους, του οποίου πρόποδες είναι η τοποθ. Μπαμπακιά και Γιαννιού εις απόστασιν 12.000 μ., η έκτασις αυτή ανήκει εις την Μονήν της Θεοτόκου Βιάννου και εκ τούτου έλαβε το όνομα τούτο ή Γαβρίλη, διότι πιθανώς καλλιεργείτο υπό μοναχού Γαβριήλ ονομαζομένου.

Ρούσος δέτης και Κέντα κορυφή Αποτελούν τας κορυφάς της οροσειράς της κειμένης Β. του χωριού. Δέτης σημαίνει κρημνός και Ρούσος κόκκινος. Είναι πραγματικώς έκτασις εκ κοκκινόχωματος κρημνώδης.

Για την κορυφή του Κέντα υπάρχει και η εξής παράδοσις:

Κατά μήνα Αύγουστον εθέριζεν εις το μέρος τούτο κόρη τις Ειρήνη επονομαζομένη μετά της μητρός της. Η κόρη ηρνεύτο την Κυριακήν να εργασθεί εις τον θερισμόν ως τούτο η μήτηρ της της επέβαλεν η μήτηρ οργισθείσα ταύτην ανθεμάτισεν και εκάρτε τα πονηρά πνεύματα την κόρη της να αφαρπάσασιν.

Την επομένη όμως νύχτα αντηκούσε η έκτασις από τας φωνάς δαιμόνων, τους οβίλους η μήτηρ και η κόρη έβλεπον υπό το σεληνόφωρον ορχουμένους και άδοντας:

Και με το κεντροκοκούδο και με το λιανολίδι κι απόψε θα την πάρωμε στον Κέντα την Ειρήνη

Και άλλος όμιλος δαιμόνων μακρόθεν απήντα: Κί αιάν αιάν κι ανέ ν ανέ και κούπα και λαί'να κι απόψε θα την πάρωμε στον Κέντα την Ερήνη.

Αι τοποθεσία αυτή ευρίσκονται εις απόστασιν 15.000 μ. από του χωριού δύναται τις δε όταν ο ουρανός είναι διαυγής εκ του Ρούσου—δέτη να διακρίνη όλα τα χωρία και της πεδιάδος και αυτό σκόνην το Ηράκλειον, το οποίον αναγνωρίζει τις εκ της προ αυτού κειμένης νήσου Δίας καθαρώτατα εκείθεν φαινόμενης.

Χάρακας ολίγων ΝΔ του Ρούσου—δέτη ευρίσκονται πολυάριθμοι μικροί ή μεγάλοι βράχοι καταλαμβάνοντες έκτασιν 150.000 τ.μ. Εις εκ τούτων, ο μεγαλύτερος, φέρει σπήνην στρογγύλην διαμέτρου 1,5 μ., ήτις οδηγεί εις λαβυρινθούς υστρώς, κατεστρωμένους από οστά ζώων, καθώς ο ίδιος εισελθών παρατήρησα.

Αφράτι ΝΔ του Χάρακα και πολυάριθμα αυτών ευρίσκονται λαγκαδιά τις μικρά διαρροομένη υπό αστειρεύτου ρύακος, εις τας όχθας του οποίου φύεται το χόρτον Αφράτο χρησιμοποιούμενον δια την κατασκευήν των καθισμάτων των καθεδρών, και το πλέξιμο ψαθών και άλλων τοιούτων.

Κούκουνα ΒΔ του χωριού εις απόστασιν 8.000 μ. λόφος βραχώδης. Εις το μέρος εκει-

νο συχνάζουν ακόμη και σήμερα κατά προτίμησιν Κούκοι (Κουκούνες υπό των χωρικών ονομαζόμενοι) και εκ τούτου ασφαλώς έλαβε το όνομα.

Αγανοκεφάλια λόφος υψηλός και με οξείαν κορυφήν απομονωμένος των γύρω αυτού υψωμάτων, άδενδρος, ευρίσκεται εις απόστασιν 10000 μ. ΒΔ του χωριού.

Μαρογιάννη λάκκος ΒΔ του χωριού εις απόστασιν 8.000 μ. επιπέδον τι μέρος εκτάσεως 20 στρεμμάτων φέρει το όνομα Μαρογιάννη λάκκος, τούτο προφανώς λαβών εκ του κτήτορος αυτού.

Περβολάκια Λαγκαδιά διαρροομένη υπό ρύακος ξηρού μεν, κατά σημεία όμως αναβλύζει ύδωρ το οποίον χρησιμοποιείται δια τον ποτισμόν μικρών κήπων παρά τας όχθας του ρύακος κειμένων,

ένθα κατ' εξοχήν η σική ευδοκιμεί και εξαιτίας ποιότητας σύκα παράγονται ενταύθα. Ο ρύαξ ευρίσκεται εις απόστασιν 8.000—6.000 μ.

Ρούσα μάντρα Εις την θέσιν ταύτην ευρίσκονται πολλά τρίπηνα σπίνης. Είναι μέρος κατ' εξοχήν κατάλληλον δια την διαμονήν προβάτων, επειδή δε η έκτασις παρουσιάζει κακκινωπήν τινα όψιν λόγω του ότι το έδαφος είναι εκ κοκκινόχωματος, εδόθη το όνομα Ρούσα Μάντρα. Απέχει του χωριού κατά 15 χιλ. ΒΔ.

Πλατάνη, μικρά λαγκαδιά υπό γηλόφων και ορέων περικλειομένη εις τα ΒΔ του χωριού κειμένη και εις απόστασιν 12000 μ. Διαρρέεται υπό ρύακος, παρά τας όχθας του οποίου φύονται πλατάνοι μικροί μείν, αλλά παρουσιάζουν την εξαιρέσιν, διότι εις ουδένα άλλον επί των ορέων ρύα-

κα φύονται τοιούτοι.

Κουτσουρόπρινος Τοποθεσία παρά το πλατάνη ακαλλιέργητος κατά το μάλλον και κατ'ελάχιστον υπό πρινάρια θαμνώδης.

Πορτί ΒΔ 10000 μ. Είναι μία άνοκη των ορέων, η οποία ανήκει εις τα όμματα του παρατηρητού την ώραίαν επαρχίαν Πεδιάδος. Εις το μέρος όμως τούτο ουδέποτε επικρατεί απόλυτος νηνεμία, αλλά δημιουργούνται συνεχή ρεύματα κατά το μάλλον ή ήττον ορμητικά.

Βουκολιάδες ΒΑ θέσις μεταξύ δύο γηλόφων καταλληλοτάτων δια την νομην αιγοπροβάτων.

Σημ. Β.Ν. Στο προηγούμενο φύλλο από αβλεψία παραλείφθηκε ο υπότιτλος: Τοπωνυμιαί χωριών κλπ.

(Συνεχίζεται)

Τα γεγονότα του '43 στην Επαρχία

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελ. 1

Οι παπάδες και οι πρόεδροι εδοιοποιούνται στο Γυμνάσιον και ελευθερώνονται.

Ο Σεβασμιώτατος Ευγένιος καλέγει (= καλεί) τους δυο ιερείς στο σπίτι του παπά Μπισσακάκη, παρουσία και του Γκριδάκη διερχόμενου των Γερμανών και Διευθυντή της Νομαρχίας, και τους λέγει την πρότασιν του. Οι δυο ιερείς δέχονται. Ο Ιερεύς Μπισσακάκης λέει στον Σεβασμιώτατον Ευγένιον: «Προτείνω στην Επιτροπή να βρεθεί ένα άτομο που να ξέρει το λημέρι και να είναι πολύ γνωστός στους αντάρτες, για να μιλήσει στον Μπαντουβιά να δεχτεί την Επιτροπή».

Ο παπα—Γρηγόρης(3) προτείνει να συμπεριληφθεί στην Επιτροπή όχι το Καλάμι ο Βαγγέλης Μιχελινάκης, που είναι μέλος της Επαρχιακής Επιτροπής του ΕΑΜ και οι αντάρτες τον γνωρίζουν προσωπικά. Ο παπα—Κωνσταντάκης(4) λέγει: «Πραγματικά είναι ο πιο κατάλληλος, που να μην ταλαιπωρηθούμε πο. λυ».

Την πρότασιν του παπα—Γρηγόρη εγκρίνει όλη η Επιτροπή. Ο κ. Γκριδάκης του λέει: «Αύριο πρωί θα το αναφέρω στον Ρίχτερ να διατάξει την απελευθέρωσιν του από τους ομήρους και να γίνει η κατάρτιση της Επιτροπής».

17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Το πρωί ο παπα—Γρηγόρης έρχεται στο Γυμνάσιον μαζί μ' ένα Γερμανό. Μίλησαν στο Γερμανό σκοπό και επιτρέπει στον παπά να μπει μέσασ. Μας καλημερίζει όλους και με φωνάζει και μου είπε ότι «έχει καταρτισθεί μια επιτροπή να συνδιαλλαγή με τους αντάρτες και σε προτείνω να σένα για τον πιο κατάλληλο να μας οδηγήσει στους αντάρτες, να αφήσουν τους 13 αιχμαλώτους Γερμανούς και να απελευθερώσουν τους ομήρους. Τα μέλη της επιτροπής είναι οι δυο ιερείς, που μας πρότεινε ο Σεβασμιώτατος Φαλιδάκης, και οι δυο Πρόεδροι Συκολόγου και Καλαμίου, που τους προτείνει ο Γενικός Διοικητής Κρήτης Πασαδάκης και ο Νομάρχης Ηρακλείου. Είναι λίγο επικίνδυνον, αλλά πρέπει να σωθεί αυτός ο ανεύθυνος κόσμος που είναι εδώ μέσασ».

— Παπά μου, καταρχήν δεχομαι. Εδώ έχομε κάνει μια επι-

τροπή διαφώτισης για τις αναγκείες των Γερμανών και να ζητήσετε την συγκατάθεσιν της. Η επιτροπή είναι ο Δ. Μανουσάκης, ο Εμμαν. Ι. Μπουζουράκης, ο Νικόλαος Τσαγκαράκης και ο Εμμαν. Ν. Κασωιτάκης».

Η συγκατάθεση δεχεται. Μόνο ο Μανουσάκης είχε αντιρρήσεις και άκουσα να λέγη στον παπα: «...μην φάτε τον Βαγγέλη, τον χρειαζόμεθα...»

Αποχαιρετούμε. Όλοι μας εύχονται καλή αντάμωση. Βγαίνοντας έξω ο Γερμανός που ήρθε μαζί με τον παπα—Γρηγόρη στεκόταν και περιέμενε έξω. Ο παπός πήγαινε μπροστά. Άρχισα να φοβάμαι (επειδή συμμετείχα στον αφοπλισμό του Γερμανού στο Καλάμι).

— Παπά μου, δεν τα βλέπω καλά.

— Ακολουθα, μου λέει.

Ο Γερμανός μας παραδίνει στο σπίτι του παπα—Μπισσακάκη, χαιρετά και φεύγει. Με στα καθόντων ο Σεβασμιώτατος Φαλιδάκης, οι δυο ιερείς παπα—Κωνσταντάκης, Μπισσακάκης και ο Γκριδάκης. Τους χαιρετά. Ο Σεβασμιώτατος Ευγένιος μου ειπε:

— Καθίστε. Σας ειπε ο αιδεις μώτατος για την επιτροπή και την αποστολήν σας. Όπως λέγουν, είσαι ο πιο κατάλληλος να οδηγήσεις την επιτροπή και να έλθεις σε επαφή με τους αντάρτες».

— Ευχαριστώσ δεχομαι, αλλά στην επιτροπή δεν έπρεπε να είναι οι Πρόεδροι Κοινοτήτων, καθ' ότι καλά γνωρίζετε, κ.

Γκριδάκη, για να διοριστεί ανακρίσει των Γερμανών και να ζητήσετε την συγκατάθεσιν της. Η επιτροπή είναι ο Δ. Μανουσάκης, ο Εμμαν. Ι. Μπουζουράκης, ο Νικόλαος Τσαγκαράκης και ο Εμμαν. Ν. Κασωιτάκης».

Η συγκατάθεση δεχεται. Μόνο ο Μανουσάκης είχε αντιρρήσεις και άκουσα να λέγη στον παπα: «...μην φάτε τον Βαγγέλη, τον χρειαζόμεθα...»

Αποχαιρετούμε. Όλοι μας εύχονται καλή αντάμωση. Βγαίνοντας έξω ο Γερμανός που ήρθε μαζί με τον παπα—Γρηγόρη στεκόταν και περιέμενε έξω. Ο παπός πήγαινε μπροστά. Άρχισα να φοβάμαι (επειδή συμμετείχα στον αφοπλισμό του Γερμανού στο Καλάμι).

— Παπά μου, δεν τα βλέπω καλά.

— Ακολουθα, μου λέει.

Ο Γερμανός μας παραδίνει στο σπίτι του παπα—Μπισσακάκη, χαιρετά και φεύγει. Με στα καθόντων ο Σεβασμιώτατος Φαλιδάκης, οι δυο ιερείς παπα—Κωνσταντάκης, Μπισσακάκης και ο Γκριδάκης. Τους χαιρετά. Ο Σεβασμιώτατος Ευγένιος μου ειπε:

— Καθίστε. Σας ειπε ο αιδεις μώτατος για την επιτροπή και την αποστολήν σας. Όπως λέγουν, είσαι ο πιο κατάλληλος να οδηγήσεις την επιτροπή και να έλθεις σε επαφή με τους αντάρτες».

— Ευχαριστώσ δεχομαι, αλλά στην επιτροπή δεν έπρεπε να είναι οι Πρόεδροι Κοινοτήτων, καθ' ότι καλά γνωρίζετε, κ.

ΕΡΩΦΙΛΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ — ΧΟΡΟΣ ΓΛΕΝΤΙ — ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ — ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΕΙΣ — ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ — ΓΙΑ 600 ΑΤΟΜΑ Σκοπευτηρίου 12 - Κάραβελ - (Φορμίωνος και Δαμάρεως) Τηλέφωνο: 75.11.916

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ, ΝΙΚ. ΚΑΙ ΒΑΣ. ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ, ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΗΣ

«ΒΙΟΣΣΩΜ»

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΥΚΟΥΛΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ ΑΚΑΥΤΗ — ΑΞΕΣΟΥΡΑΡ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΜΑΡΑΚΗΣ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ 151 — ΑΧΑΡΝΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 24.61.131

«ΜΕΡΙΚΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ η κακοποίηση της γλώσσας»

του κ. Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

Πωλείται στα βιβλιοπωλεία και από τον ίδιο, Καποδιστρίου 39 Ηράκλειο

Η ΕΣΗΕΑ ΤΙΜΑ ΤΟΝ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** απ' τη σελ. 1
δρος της Ν.Δ. κ. Κων. Μητσοτάκης, η Πνευματική ηγεσία της χώρας, εκπρόσωποι των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωματίων Ασφαλείας και άλλοι επίσημοι.

Στον πανηγυρικό εορτασμό των 70 χρόνων της ΕΣΗΕΑ, πριν από την επίδοση των μεταλλίων, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, σε σύντομο χειροκροτήσιο του υπογράμμισε την συμβολή της Ένωσης στην μακρά πορεία του έθνους, καθώς και στους αγώνες των μελών της για την ελευθερία και τη δημοκρατία.

Στάθηκε ιδιαίτερα στον δημιουργό και πρώτο Πρόεδρό της Ιωάννη Κονδυλάκη που τον χαρακτήρισε «γιοιό του τόπου στο γράμμα και μοναδικό στυλίστα στο χρονόγραφο, λογοτεχνικό και δημοσιογραφικό είδος που

αυτός δημιούργησε».

Ανάλογη αναφορά στο μεγάλο Βιαννίτη έκανε και ο Πρόεδρος της ΕΣ.ΗΕΑ.Β. Κοραχάς όταν μνημόνευσε στο λόγο του το ιστορικό της ίδρυσης της Ένωσης και χαρακτήρισε τον Κονδυλάκη «μεγάλο στοχαστή», «Πρύτανη του ήθους και του ύψους και της προσφοράς στον Ελληνικό Τύπο», τονίζοντας ιδιαίτερα ότι ο «Διαθέτης ήταν πρώτος μεταξύ των πρώτων, άξιος μεταξύ των αξίων ώριμος, σωστός, ακέραιος, ευγενικός και ταπεινός στη ζωή του, όπως όλοι οι μεγάλοι».

Αθήνα, 14 Δεκεμβρίου ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΟΜΑΡΚΑΚΗΣ

ΣΗΜ.: Στο επόμενο φύλλο περισσότερα για την εκδήλωση και τις σχέσεις Κονδυλάκη και ΕΣΗΕΑ.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Συνέχεια από τη σελίδα 1
σε κάθε δραστηριότητα μας πρέπει να γνωρίζουμε τον τελικό στόχο, τον τελικό σκοπό. Γιατί, όταν ξεκαθαρίσουμε το στόχο μας, είναι ευκολότερο, αναλύοντας κάθε φορά τις αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες, να επιλέγουμε την τακτική που θα μας οδηγήσει στους στόχους μας, στα οράματά μας.

Έτσι, μπορούμε να πούμε πως:

Αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός είναι η κοινή αυτοδιαχειριζόμενη συνεταιριστική επιμετάλλευση των αγροτών που παράγει, επεξεργάζεται, τυποποιεί, διακινεί και διαθέτει μόνη της τα προϊόντα της.

Ο ορισμός αυτός δίνει στο περιεχόμενο του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού τρεις διαστάσεις: την οικονομική, την κοινωνική και την κοινωνικοοικονομική.

Από οικονομική άποψη ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός είναι μια μορφή πραγματικής συνεργασίας της εργασίας των αγροτών, που στοχεύει στην κάλυψη και οριζόντια οικονομική ολοκλήρωση του αγροτικού τομέα.

Από κοινωνική άποψη ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός είναι μια αυτοδιαχειριζόμενη μονάδα βάσης, που μαζί με την τοπική αυτοδιοίκηση συγκροτεί μια μικροκοινωνία, άξονα περιφερειακής ανάπτυξης και κέντρο δημοκρατικού προγραμματισμού.

Από κοινωνικο-οικονομική άποψη ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός είναι μια οργάνωση του εθνικού μας χώρου που ικανοποιεί τις βασικές οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες των μελών του και παράλληλα συμμετέχει ενεργά, δραστήρια και αποφασιστικά στην εθνική ζωή

και την εθνική ανάπτυξη.

Έτσι, ο σημερινός γεωργικός συνεταιρισμός, που ξεπηρούσε σε κάποιο βαθμό τα στενά οικονομικά συμφέροντα των μελών του, μετατρέπεται σε αγροτοβιομηχανικό συνεταιρισμό, δηλαδή σε θεσμό — όργανο εξυπηρέτησης των πλατιών στρωμάτων του λαού και κυρίως μετατρέπεται σε όργανο — μοχλό με τάραξης και οικοδόμησης του σοσιαλισμού.

Στις σημερινές λοιπόν ελληνικές συνθήκες ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός αναγορεύεται σε θεσμό σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας μας και βασικό μέσο αντιμετώπισης των οικονομικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών αναγκών των αγροτών.

β) **Λόγοι που επιβάλλουν την ίδρυση των αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών στη χώρα μας.**

Είναι γνωστό πως η οικονομική και κοινωνική εξάρτηση της χώρας μας αφιέλεται, πέρα από τις άλλες αιτίες, και στην ενσωμάτωση και εξάρτηση της γεωργίας μας από τις ξένες καπιταλιστικές αγορές.

Έτσι, για να πετύχουμε την αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εθνική μας ανεξαρτησία η οποία είναι σταλάντευτος στόχος μας, πρέπει πρώτα απ' όλα και πάνω απ' όλα να αναπτύξουμε μια γεωργία αυτοδύναμη, ισόρροπη και ανταγωνιστική σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Οι άριστες κλιματο—εδαφικές συνθήκες της χώρας μας εννοούν και επιβάλλουν την οργάνωση μιας αυτοδύναμης —δυναμικής γεωργίας, που αποτελεί και επιτακτική ανάγκη, γιατί θα συμβάλει άμεσα

στοιικά στη δημιουργία της αυτοδύναμης οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας, τροφοδοτώντας τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία με άριστες πρώτες ύλες.

Μόνο με μια τέτοια γεωργία μπορούμε να ανασυγκροτήσουμε τον εθνικό μας χώρο, να ξεπεράσουμε σε μεγάλο βαθμό την οικονομική μας κρίση (ανεργία — στασιμότητα επενδύσεων κ.ά.), να εξορροπήσουμε τη γεωργία με τους άλλους τομείς της οικονομίας μας, να εξαλείψουμε τις ανισότητες που υπάρχουν στα διάφορα διαμερίσματα της χώρας (πόλη — περιφέρεια), στους διάφορους κλάδους της γεωργίας (φωτική—ζωική παραγωγή) και να εξασφαλίσουμε σε όλους τους αγρότες ένα εισόδημα αποδεκτό κοινωνικά και να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής στην ύπαιθρο (κοινωνικά περιβάλλον, υγεία, ψυχαγωγία,

μόρφωση, δουλειά κ.ά.).

Και όλα αυτά μπορούν να πραγματοποιηθούν άμεσα μόνο με τον αγροτοβιομηχανικό συνεταιρισμό. Γιατί ο θεσμός αυτός μεγαλώνει απεριόριστα το μέγεθος της αγροτικής εκμετάλλευσης ενώνοντας τα αγροτεμάχια μεταξύ τους. Γιατί ο θεσμός αυτός σμίγει το χωράφι με το εργοστάσιο έτσι, που το εργοστάσιο να ανήκει στους παραγωγούς που παράγουν το προϊόν και να βρίσκεται στο χώρο που παράγει το προϊόν. Γιατί τέλος ο θεσμός αυτός κοινωνικοποιεί τα μέσα παραγωγής (γή, εργαλεία, μηχανήματα κ.ά.) και εισάγει στη διοίκηση την αυτοδιαχείριση που κοινωνικοποιεί και τα μέσα εξουσίας, που είναι ευρύτερος όρος, και περιλαμβάνει εκτός από τα μέσα παραγωγής και τα μέσα οργάνωσης, πληροφόρησης, διοίκησης και εκπαίδευσης. (Συνεχίζεται)

ΨΗΦΙΣΜΑ

Εμείς οι Αργότες της Άρθης που συγκεντρωθήκαμε σήμερα στις 09/12/1984 στην Πλατεία της Άρθης.

Διαμαρτυρούμαστε έντονα για την απαράδεκτη μεταχείριση που υφίστανται τα πρώιμα κηπευτικά. Συντονίζοντας τον αγώνα μας και με τους υπόλοιπους παραγωγούς πρώιμων κηπευτικών Ιεράπετρας και Τυμπακίου, ζητάμε άμεσα:

- 1) Κάλυψη κόστους του συνόλου της παραγωγής αγουριών (41 δρχ.), με κρατική ενίσχυση και όχι δάνειο.
- 2) Να αποδεσμευθεί η ντομάτα από το δελτίο.
- 3) Να γίνεται έγκαιρα προγραμματισμός και έλεγχος των καλλιεργειών, αφού καθορισθεί τιμή ασφαλείας σε όλα τα προϊόντα με βάση το κόστος και ένα λογικό κέρδος.
- 4) Δημιουργία Κρατικού φορέα εξαγωγών και εισαγωγών που να συμμετέχουν μόνο Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.
- 5) Καταγγέλλουμε το μονόπλευρο προστατολισμό και ζητάμε διερεύνηση και προγραμματισμό αγορών που να απορροφούν την παραγωγή.

6) Αποδέσμευση από τα γρανάζια της ΕΟΚ που θέλει την αγροτική παραγωγή της χώρας μας συμπληρωματική των χωρών της ΕΟΚ.

Οι αγρότες της Άρθης δηλώνουν πως συσπειρωμένοι γύρω από τους Αγροτικούς Συλλόγους και Συνεταιρισμούς της περιοχής θα διεκδικήσουν αγωνιστικά με οποιαδήποτε μορφή τα δίκαια αιτήματά τους.

Για τον Συνισμό Άρθης Ο εξουσιοδοτημένος εκπαιδευτικός ΖΩΑΚΗΣ ΜΑΝΟΛΗΣ

Για τον Αγροτικό Συλ. Άρθης ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ

Για τον Αγρ. Συλ. Πεύκου ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι.

Ακολουθούν πολλές υπογραφές παραγωγών.

Ο ΔΡΟΜΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ — ΒΙΑΝΝΟΣ

Ανακοινώθηκαν οι πιστώσεις του δευτέρου προγράμματος για το Νομό Ηρακλείου, που φτάνουν το ποσό των 28 δισεκ. 700 εκατ. δρχ.

Για το δρόμο Ηρακλείου — Βιάννου διατίθενται 300 εκατ. (Ο προϋπολογισμός όλου του έργου είναι 1 δισεκ.).

ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 100 — ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΗΛ.: 228'825 — 278.540

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ

Η ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ προκηρύσσει δέκα (10) υποτροφίες για άπορους Κρήτες φοιτητές και για φοιτητές παιδιά μελών της που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Τα δικαιολογητικά που θα κατατεθούν στα γραφεία της ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (Μητροπόλεως 100) μέχρι 28-2-1985 θα είναι:

- 1) Αίτηση του υποψηφίου,
  - 2) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
  - 3) Πιστοποιητικό σπουδών,
  - 4) Πιστοποιητικό απορίας των αρμόδιων Αρχών και
  - 5) Πιστοποιητικό ή υπεύθυνη Δήλωση του Νόμου 105 ότι δεν λαμβάνει υποτροφία από άλλο φορέα.
- Για περισσότερες πληροφορίες στην παραπάνω διεύθυνση.
- Θεσσαλονίκη 1/12/84
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜ. ΛΕΒΑΚΗΣ
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Συνέχει από τη σελίδα 2
το στείλαν στον ειδικό — το Σερμογιάννη — μοναδικό στο είδος του στο χωριό για τα σπασίματα. Το «καλάμωσε» το σπασμένο ποδαράκι του, το 'δεσε και μετά το σήκωσαν τα κοπέλια και το πήγαν στο φτωχικό σπιτάκι του.

Η πείνα, η γδύμνια, οι πόνοι του σπασμένου του πόδα και άλλες κακουχίες, υποχρέωσαν το άτυχο διακονιστή να υποκύψει στον θάνατο.

ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ
Χόνδρος, 31—12—1982

ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελ. 1
κληρα τα κείμενα της εκπομπής.

και 2. Δεν είναι δυνατόν — αν βέβαια συμφωνείτε και σεις — να χρησιμοποιείται σαν ντοκουμέντο, προκειμένου να τεκμηριωθεί κάποια άποψη, μια κλεμένη και κακοποιημένη πνευματική δουλειά. Αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σαν ντοκουμέντο ντροπής, μόνο σαν δείγμα πρωτόγνωρης κοροΐδίας του αναγνωστικού κοινού.

Ευχαριστώ
ΝΙΚΟΣ ΨΙΛΑΚΗΣ
Δημοσιογράφος

ΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΗ

Συνέχεια από τη σελίδα 2
δυσ λεπτά εδώ πέρα.

— Κάτσε, κάτσε, μου λέει.

— Δεσπότης στο θρόνο, τριγύρω διάκιοι, παπάδες, καλογέροι, τον έχουνε περικυκλωμένο.

Από μέσα απέχει τρία μέτρα. Μπροστά μου στέκεται ένας ψηλός και έχει τα πόδια του ανοίξει. Κάνω μια θουτιά και περνάω κάτω απ' τα σκέλια του και μάλις θγαίνω μπροστά του, μ' αρπάει απ' τ' αυτί.

— Πού πας ,μωρέ αλιθρία;

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Απονεμήθηκαν στην Παιδαγωγική Ακαδημία υποτροφίες για όσους από τους σπουδαστές και σπουδάστριες άριστευσαν στα μαθήματα του Α' έτους.

Μεταξύ αυτών είναι η συνεπαρχιώτισσα Χρυσούλα Γ. Παπαδογιάννη.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Με βροχές πέρασε ο Νοέμβρης, μα ο Δεκέμβρης μέγρη την ώρα που γράφεται η στήλη αυτή (15—12) πολύ λίγη βροχή έριξε στην επαρχία, ενώ τις τελευταίες μέρες το κρύο ήταν πολύ τσουχτερό.

Στο μεταξύ το λιομάζωμα γενικεύτηκε. Γενικεύτηκε και το κόψιμο του αγγουριού, που παρουσιάζει προβλήματα στη διάθεσή του και στη χαμηλή τιμή που πουλιέται.

Γενικεύεται σιγά σιγά και το κόψιμο της ντομάτας, που για την ώρα η τιμή της θεωρείται ικανοποιητική.

Ακούστηκε ένας ψίθυρος σιωπής.

Εκείνη τη στιγμή ένας από τους καλογέρους, που θρισκότανε μπροστά μου, τον χτυπώ στο δεξί του μέρος, λίγο και πάει να γυρίσει και από αριστερά χώνομαι μπροστά του.

Δεν πρόλαβε να πει τίποτα, γιατί ένας από τους διάκους επήγε στη Μεσαία Πύλη να πάρει το Ευαγγέλιο να το φέρει στο Δεσπότη και θρίσκω ευκαρία εγώ και γονατίζω και πιάνω την επιγονατίδα του Δεσπότη και την προσκυνώ.

Νιώθω το χέρι του Δεσπότη στο κεφάλι μου, και τ' έχω χαμένα σχεδόν. Κάνω το στυρό μου, πάντα με υπόκλιση και οπισθοχωρώ προς τα πίσω κώλου - κώλου, χωρίς να γυρίσω καθόλου.

Όσοι είναι πίσω μου ανοίγουνε να περάσουνε. Εγώ πάντα σκυφτός κάνω το σταυρό μου και προχωρώ προς τα πίσω ανάποδα. Όλοι μου κάνουνε τόπο να περάσω. Σαν έφτασα στο σκολοπάτι της εκκλησίας, σκόνταφα και γίνομαι ένας σωρός.

Δυο γυναίκες με σηκώσανε και η χαρά μου ήταν απερίγραπτη, φωνάζοντας σ' άλλα κοπέλια.

— Έτσι είναι, μωρέ, οι άντρες! Εγώ φίλησα το γόνατο του Δεσπότη!..

— Τι έκανε, μωρέ, λέει!..

Οι γυναίκες ανέλαβαν να εξηγούν σ' άλλα παιδιά για την επιγονατίδα. Η μάνα μου όλο χαρά με περιποιείται με μια καλή μερίδα απ' τον κόκορα, γιατί δεν ήταν λίγο τ' ανδραγάθημα πο' κανα.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ («ΜΕΡΙΚΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ. Η κακοποίηση της γλώσσας» του Κ. Γ. Στεφανάκη)

Ο κ. Ελευθ. Κ. Πλατάκης φυσικός, εκδότης του επιστημονικού περιοδικού «ΚΡΗΤΟΛΟΓΙΑ», δημοσίευσε πρόσφατα στις εφημερίδες «Αλλαγή» του Ηρακλείου και «Ανατολή» του Αγίου Νικολάου εκτενή παρουσίαση του νέου βιβλίου του κ. Κώστα Στεφανάκη με τον παραπάνω τίτλο. Από την κριτική αυτή δημοσιεύουμε τα παρακάτω αποσπάσματα:

«.....Στον πρόλογο του βιβλίου ο συγγραφέας τονίζει την ενότητα και το αδιάσπαστο της γλώσσας μας από τα χρόνια του Ομήρου ως τις μέρες μας και ότι το θέμα της γλώσσας είναι μεγάλη ευθύνη και για την Πολιτεία και για τους πολίτες. Γι' αυτό πρέπει ο καθένας, στο μέτρο των δυνάμεών του, να βοηθήσει για τον περιορισμό και ακόμη για την οριστική εξάλειψη του κακού. Ενόσ κακού που, δυστυχώς, αρχίζει από τη Διοίκηση και την Παιδεία και φτάνει στην Τηλεόραση, το Ραδιόφωνο, τον Τύπο και τα διάφορα βιβλία κλπ.....»

Το κύριο μέρος του βιβλίου γεμίζει από συγκεκριμένα παραδείγματα κακοποίησης της γλώσσας μας, τα οποία ο συγγραφέας κατατάσσει σε ομάδες, ώστε ο αναγνώστης

να διευκολύνεται στην ανεύρεση εκείνου για το οποίο ενδιαφέρεται.....

Ο συγγραφέας καταγγέλλει με τη θαυραστήριχη διαπίστωσή ότι: «πραγματική και σε βάθος γνώση και κατανόηση της σημερινής μας γλώσσας δεν μπορεί να γίνει πολλές φορές χωρίς αναδρομή στις αρχαιότερες περιόδους της ζωής της..... Γι' αυτό πιστεύω πως είναι λάθος και ζημιά η πλήρης κατάργηση των αρχαίων ελληνικών στο Γυμνάσιο.....»

Βασικές αρετές του βιβλίου του κ. Στεφανάκη είναι η άφογη γλώσσα στην οποία γράφει, η τεκμηριωμένη παράθεση πλείστον παραδειγμάτων κακοποίησης της γλώσσας μας και το σπουδαιότερο, η άμεση υπόδειξη του ορθού τρόπου γραφής ή έκφρασης.

Συνιστώ θερμώς στους εκπαιδευτικούς, στους μαθητές και σπουδαστές όλων των σχολείων, στους συντάκτες εγγράφων, στους δημοσιογράφους και σ' όλους εκείνους που αγαπούν και σέβονται τη δημοτική μας γλώσσα και δεν ανέχονται την παραπέρα φθορά της, να διαβάσουν το βιβλίο του κ. Στεφανάκη. Θα έχουν να ωφεληθούν πολλά.....»

ΑΝΑΝΟΙΩΣΗ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Η Ελαιοργική Σ.Π.Ε. (Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών Ελλάδας)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΙ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ

Τους Ελαιοπαραγωγούς για τις νέες τιμές του λαδιού που ισχύουν από σήμερα.

- Οξυτης 0 έως 0,5 δρχ. 265 το κιλό
- Οξυτης 0,51 έως 1 δρχ. 261 το κιλό
- Οξυτης 1 έως 1,5 δρχ. 232 το κιλό
- Οξυτης 1,51 έως 2,5 δρχ. 214 το κιλό
- Οξυτης 2,51 έως 3,3 δρχ. 210 το κιλό

Βιομηχανικό με βάση το νούμερο 5 192 δρχ. το κιλό με αυξομειώση 2,9 ενά βαθμό και έως 8 οξεία.

Από 8 και άνω δρχ. πάνω από την τιμή παρέμβασης. Ακόμη ειδοποιεί τους παραγωγούς που παρέδωσαν λάδι στην Ελαιοργική ή στις Ενώσεις που συγκέντρωναν λάδι για λογαριασμό της, από 1—11—84 έως σήμερα να περάσουν από εκεί που το παρέδωσαν να εισπράξουν τη διαφορά της τιμής κατά οξυτητα, έχοντας μαζί τους το σχετικό τιμολόγιο.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ